

A törvény előtti egyenlőséget a magyarországi zsidóság legelőször 1849-ben kapta meg, Kossuth Lajos forradalmi kormányzatának utolsó heteiben. A liberális korszak 1867. december 22-én nyílt meg a zsidók számára, a XVII. tc. jóvoltából, amely egybeként kimondta:²

Az ország izraelita lakosai a keresztény lakosokkal minden polgári és politikai jog gyakorlására egyaránt jogosítottaknak nyilvánítottak. Minden ezzel ellenkező törvény, szokás vagy rendelet ezennel megszüntetettik.

Ezt követően a zsidók jogot nyertek arra, hogy hitfelekezetük tagjaira kötelező egyházi adót vehessenek ki, továbbá hogy vallási, nevelési, egészségügyi és jóléti célú szervezeteket alapítsanak, illetve működtessenek. 1895. október 1-jén a XLII. tc.-ben az állam bevett felekezetnek ismerte el a zsidó hitfelekezetet, és a többi bevett valláshoz hasonlóan most már neki is a többi, keresztény egyházzal egyenlő státust biztosított.

Egyenjogúsításuk nyomán a magyarországi zsidók éltek is a számukra már 1849-ben nyílt új lehetőségekkel, és tevéleges részt vállaltak annak a Magyarországnak a modernizálásában, amelyet ugyan a liberalizmus nevében vezettek, de amely jobbra prekapitalista jelleget viselt, és csak a predemokráciáig jutott el. A történelmi tendencia ugyan félreérthetetlenül a további liberalizálás felé mutatott, a tömegek éber figyelemmel kísérték politikai és szociális körülményeik alakulását, de a közvetlen politikai uralmat egy főleg nagybirtokosokból álló, szorosan összefonódott kaszt gyakorolta.³ E feudális, aránylag kisszámú családból összetevődő kaszt óriási gazdagságán kívül annak a hagyományos vezető pozíciónak köszönhette hatalmát, amelyet az ország politikai és kormányzati életében betöltött.⁴ Az arisztokratáknak nemcsak hatalmas földbirtokaik voltak, hanem – a magyar társadalomban élvezett kiváltságos helyzetüket busásan kihasználva – megszerezték az ipar és a bankélet kulcspozícióit is. Az uralkodó arisztokrácia nemcsak azért tarthatta fenn hatalmát, mert a választójog szűk volt és nyíltak voltak a szavazások, hanem azért is, mert ellenőrzése alatt tartotta a kormányzást, illetve az államigazgatási kinevezéseket.⁵ Magyarország „liberális” rendszere tehát elutasította a Nyugat egykorú liberalizmusának eszméit és reményeit, amelyek az általános választójogban látták a legtöbb, ha ugyan nem valamennyi társadalmi probléma nyitját. Nehogy a választójog kibővülése teret engedjen az elnyomott, föld nélküli parasztság, a munkásság és különösen a belhonos nemzetiségek önállósulási törekvéseinek, az arisztokrata-dzsentrí rezsím a minimumra szorította le a választójogot szigorú vagyoni és iskolázottsági kritériumokat alkalmazva, illetve hatékony adminisztratív és rendfenntartó intézkedéseket fogantatott a választási időszakokban és azokon kívül is. A politikai jogok gyakorlásának szabad-